

11. Правосудов В.П. Учебник инструктора по лечебной физической культуре. – М.: Физкультура и спорт, 1980.
12. Sullivan P.E., Markos P.D. and Minor, MAD: *An integrated Approach to Therapeutic Exercise: Theory and Clinical Application*/ Reston, Va, 1982.

MEANS OF PHYSICAL EDUCATION IN THE REHABILITATION OF PEOPLE WITH STROKE

Oleh BILYANSKYI

Lviv State Institute of Physical Culture

Annotation. This article is about using means of physical education in the physical rehabilitation of people with a stroke.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СКЛАДНО КООРДИНАЦІЙНИМ РУХАМ УЧНІВ 5-7 КЛАСІВ, ЯКІ МАЮТЬ ВАДИ СЛУХУ

Тетяна БОНДАР

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

Актуальність. Одну з складових загальної кількості населення планети становлять неповно справні люди. До цієї категорії відносять і людей з вадами слуху. Соціальна, психологічна та фізична адаптація таких людей в сучасному суспільстві є показником гуманного відношення держави до громадян, про що говориться в Указі Президента України “Про затвердження цільової комплексної програми “Фізичне виховання – здоров’я нації”.

Розвиток організму дітей залежить від фактору спадковості та від факторів зовнішнього середовища. Як спадкова вада або результат ускладнення після перенесеної хвороби, втрата слуху в ранньому віці має негативний вплив на формування індивідуальності людини, розвиток фізіологічних систем і гальмує її соціальну, побутову та психологічну адаптацію. Найбільш природнім та потужним фактором впливу на розвиток дитячого організму являються засоби фізичного виховання.

Фізичне виховання глухих школярів повинно бути спрямоване на підвищення рівня їх працездатності, формування навичок правильного виконання основних рухів, поліпшення фізичного стану і здоров’я (Карабанов А. Г., 1999). Рухова діяльність являється головним фактором фізичного розвитку дітей. Аналіз режиму дня в школах-інтернатах для дітей з вадами слуху, проведений Фандіковою Л.А., показав, що рухова активність таких дітей на 20-30% нижча ніж у їх здорових однолітків.

Розвиток дитячого організму і рухових якостей – процес дуже складний і має свої особливості в кожному віковому періоді. В зв’язку з цим, однією з головних умов, що забезпечують ефективний фізичний розвиток школярів, являється урахування вікових морфофункціональних особливостей, характерних для окремих етапів розвитку дитини.

Ми визнали за необхідне приділити особливу увагу вивченню структури координаційних здібностей школярів з вадами слуху, тому що порушення в цій сфері стосуються не лише занять фізичною культурою, а й негативно впливають на навчання письма, малюванню та трудовим навичкам. Природною основою координації вважаються анатомо-фізіологічні задатки – рівень розвитку і співвідношення центральних систем, природні якості аналізаторів, вроджена нерівномірність розвитку яких обумовлює і різні координаційні здібності, що проявляються при рішенні певних видів рухових задач (Бернштейн Н.А. 1991 р.).

Бернштейн Н.А. висуває вимоги, що стосуються руховій діяльності людини, до основних специфічних особливостей відносять здатність до кінестезичного диференціювання, до ритму, до реакцій, до рівноваги та орієнтування в просторі.

Рівно знижена або повністю відсутня функціональна діяльність слухового аналізатора викликає гальмування центру рухового аналізатора. Тому, визначення рівня формування координаційних здібностей, в зв'язку з особливостями морфофункціональних характеристик слухового аналізатора, має велике значення для загального розвитку дітей з вадами слуху.

Мета дослідження: визначити вплив морфофункціональних особливостей дітей з вадами слуху на здатність до навчання складно координаційних рухів.

Завдання дослідження: 1. Вивчити вікові особливості фізичного розвитку дітей з вадами слуху; 2. З'ясувати вікові закономірності структури їх координаційних здібностей.

Дослідження проводилось на базі спеціальної школи-інтернату №9 м. Києва і в спеціальній лабораторії кафедри ТМФВіС НПУ імені М.П.Драгоманова. В пошуково-експериментальному експерименті брали участь 54 учнів 5-7 класів. Аналіз складу школярів виявив вікову невідповідність. В 5-7 класах навчаються діти віком 12-16 років. При цьому класи формуються за показниками успішності навчання, де в одному класі навчаються діти однакового віку та з різним ступенем тугоухості (II та III ступеня). Так, різниця у віці учнів однієї класу становить 1-2 роки. Заняття з фізичного виховання проводяться згідно шкільної програми без урахування особливостей фізичного та морфофункціонального розвитку притаманних кожному віку. Таким чином, питання індивідуального впливу на формування певних рухових якостей залишається поза увагою.

В дослідженні нами були використані морфофункціональні методи (антропометрія, динамометрія, визначення ЖЄЛ, хронометрія, аеробно-анаеробні можливості) та виявлені закономірності розвитку дітей, що мають вади слуху, які навчаються в 5-7 класах.

Показники морфологічного розвитку школярів з вадами слуху значно відрізняються у дівчат в 12 років, а у юнаків в 15 років. Це вказує на те, що саме в цей період у дітей, які мають вади слуху починається пубертатний період. Таким чином, показники підліткового віку у школярів, які погано чують істотно не відрізняються від показників пубертатного періоду учнів з нормальним слухом.

Щодо стосуються функціональних особливостей розвитку організму, які складають структуру координаційних здібностей, то вони, як у дівчаток так і у хлопців, що мають вади слуху, дещо відрізняються в підлітковому віці.

Так, у юнаків показники рівноваги (проба Ромберга) з 12 до 16 років не змінюються. Щодо дівчат, то в 12-14 років рівновага, як і в юнаків розвивається повільно, а вже починаючи з 15-16 років спостерігається її достовірне покращення. Така ж закономірність виявлена при дослідженні нами стану нервової системи (теплінг-тест) у учнів з вадами слуху. При цьому характеристики стану нервової системи та

швидкості нервових процесів у дівчат в 13-14 років мають тенденцію до зниження, а у хлопців 13 років до підвищення. Однак, як у юнаків, так і у дівчат в 15-16 років ці показники стабілізуються у своєму розвитку.

Покращення результатів тестування здатності до точності відтворення часових інтервалів у дівчат з 12–16 років відбувається лише на короткому відрізку (за 10 с), на довгому відрізку (за 20 с) достовірного покращення не виявлено. При цьому у хлопців спостерігається поступове покращення результатів з 12 до 16 років, як на коротких, так і на довгих відрізках.

Достовірне зростання показників сили у дівчат з вадами слуху спостерігається з 12 до 15 років і стабілізація їх у 16 років. Закінчення пубертатного періоду відзначається покращенням і подальшою стабілізацією точності відтворення м'язових зусиль. У хлопців, в порівнянні з їх однолітками, що мають нормальний слух, рівень розвитку цієї якості значно знижений. При цьому у віці з 12 до 16 років точність відтворення м'язових зусиль покращується незначно. Виключення становить вік 14 років, де спостерігається достовірне погіршення даних показників, що пов'язано з початком бурхливого розвитку організму.

Хлопці та дівчата з вадами слуху мають дуже низькі показники швидкості переробки інформації (кільця Лантольда) в порівнянні зі здоровими дітьми. Найкращі показники розподілу уваги у дівчат спостерігаються в підлітковому віці, а у хлопців навпаки в цей період розвитку результати знижуються.

В показниках рівня рухової координації (за Старостою) з 12 до 15 років відмічається незначне зростання у дівчат з вадами слуху. Що стосується юнаків, які погано чують, то тут спостерігається його зниження. Однак, починаючи з 16 років у дівчат настає стабілізація, а в юнаків незначне покращення цих результатів.

Висновки. Отримані дані дають можливість зробити наступні висновки. Динаміка морфофункціональних особливостей розвитку організму в пубертатному періоді школярів з вадами слуху характеризується нерівномірністю. Так, антропометричні показники в підлітковому віці мають достовірне збільшення і в цьому школярі, що погано чують не відрізняються від дітей з нормальним слухом. В даному віковому періоді відмічається погіршення показників функціональних особливостей розвитку організму. При цьому стабілізація їх спостерігається починаючи з 15-ти років у дівчат, а з 16 у юнаків. Така закономірність характерна і для дітей, що добре чують. Однак показники функціональних особливостей розвитку організму в учнів з вадами слуху значно гірші ніж в їх одноліток з нормальним слухом.

SPASHELS STUDY HEAVE COORDINATION 5-7 CLASS PUPILS WITH HEARING LOSS

Tatiana BONDAR

National Pedagogical Dragomanov University.

Annotation. This article is considerate the questions concerning development morphofunctional characteristics of pupils organism descriptions of 12-16 years old with violation of hearing. Have done comparative analysis of their physical development and the peoples of the same ages with normal hearing.

Key words: morphofunctional characteristic, organism, physical development.